

Høringsinnspill fra Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL)

Høring: Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp

Innspillsdato:

Hørings svar Meld. St. 17 Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) samler bredden av tros- og livssynssamfunn til dialog og arbeid for likebehandling. Vi takker for muligheten til å svare på høringen.

Tro og livssyn er en del av livet for mange mennesker, og det kan prege klesdrakt, matvaner, høytider, oppdragelse, kultur og normer. Tro- og livssyn er dermed potensielt en del av både ressursene mennesker besitter og utfordringsbildet de opplever, og det kan ha betydning for integrering i et nytt land og nytt samfunn.

Tros- og livssynssamfunn som landingsplattformer

Regjeringen skriver i meldingen til Stortinget at «Tros- og livssynssamfunn er viktige sosiale møteplasser for mange innvandrere, (...). At mennesker som kommer til Norge finner tilhørighet i et tros- eller livssynsfelleskap, kan bidra til integrering.». Tros- og livssynssamfunn kan fungere som landingsplasser for innvandrere, og er på den måten integreringsfremmende. Innvandrere finner et fellesskap og de får tilgang på viktig informasjon om lover, normer og kultur, i tillegg til sosial støtte i et nytt samfunn de skal finne seg til rette i.

Meld. St. 17 tar også opp utfordringen med at fellesskap, også innenfor tros- og livssynssamfunnene, kan stå i veien for den enkeltes deltakelse i samfunnet rundt. Vellykket integrering krever mye av både samfunnet og innvandrerbefolkningen. Vi anerkjenner at religion og livssyn kan bli brukt for å skape avstand, polarisering og radikaliserings, og religion kan misbrukes for å forsvare negativ sosial kontroll, æresrelatert vold og kriminalitet, og være et hinder for likestilling. Våre tros- og livssynsledere er svært bevisste på denne problemstillingen og tar tydelig avstand fra slike ideer. Samtidig kan tros- og livssynssamfunn, som ekstremismekommissjonen finner, være en arena for å forebygge polarisering og radikaliserings gjennom sin kompetanse og legitimitet til å fortolke religionens skrifter og praksiser.

Like fullt er det både nødvendig og ønskelig at det stilles krav til tros- og livssynsamfunn, som til andre organisasjoner i Norge, uten at det går på bekostning av tros- og livssynsfriheten, og er i tråd med det livssynsåpne samfunn. Tros- og livssynssamfunnene ønsker innsyn, tåler tilsyn og øker sitt utsyn gjennom felles arbeid i STL.

Økt etterspørsel etter tros- og livsynsperspektiv, dialog og arenaer for samhandling

I meldingen skriver regjeringen at de vil «forsterke og videreutvikle dialogen mellom myndighetene og tros- og livssynssamfunnene for å styrke integreringen, bedre likestillingen og sikre god kunnskap om forståelsen av regelverk og ordninger.». Dette bør det jobbes mer systematisk og helhetlig med, for å sikre at det skjer på en god og effektiv måte, og i tråd med et livssynsåpent samfunn. Her trengs det mer ressurser dedikert til godt integreringsarbeid, både til tros- og livssynssamfunn, og til paraplyorganisasjoner som kurser og veileder dem, inkludert STL.

BFD gir driftstilskudd til dialog- og paraplyorganisasjoner på tros- og livssynsfeltet og enkelttilskudd til dialog- og kunnskapsutviklingsprosjekter. STL er blant organisasjonene som får tilskudd som skal styrke arbeidet som brobyggere mellom ulike tros- og livssynssamfunn og som kontaktledd til det offentlige, samt styrke aktiviteter rettet inn mot sivilsamfunnet for å øke kunnskapen om de ulike tros- og livssynssamfunnene.

STL har utarbeidet kursmateriale som tar for seg bl. annet integrering, religionsfrihetens grenser, religionskritikk, familiepolitikk, og barnevernet, for å nevne noe. STL får likevel per i dag jobbet primært prosjektbasert og sporadisk med innvandrings- og integreringsspørsmål. Samtidig er innvandrings- og integreringsperspektiver sentrale element i det daglige arbeidet vårt, og vi opplever en stadig økende etterspørsel etter vår kompetanse og tilgang til tros- og livssynssamfunnene. Denne etterspørselen er det vanskelig å imøtekomme uten forutsigbare økonomiske rammer.

Vi har et ønske om og behov for å bli anerkjent som nasjonalt ressursmiljø på integreringsfeltet for å kunne jobbe mer systematisk og helhetlig på feltet.

Kompetanseheving innenfor offentlig sektor og bygge tillit

Kap. 17 i meldingen handler om offentlige tjenester for en mangfoldig befolkning. Regjeringen skriver blant annet at de vil jobbe for å bedre tilliten til barnevernet, særlig blant innvandrere, og videreutvikle tiltak for å fremme mangfoldkompetanse i barnevernet. Å jobbe med tillit mellom innvandrere og offentlig sektor, og kompetanseheving, er et behov også utover barnevernet.

Kunnskap om tro og livssyn, hva det betyr for folk og samfunn og hva religions- og livssynsfriheten innebærer, mangler på mange arenaer. Det har vi blant annet fått bekreftet i prosessen med å utarbeide og kommunisere ulike tiltak under koronapandemien, og i møte med offentlige aktører. Ekstremismekommisjonens rapport som ble lagt frem første mars i år, bekrefter dette. De finner blant

annet at «Aktører i offentlige tjenester savner også tilstrekkelig kunnskap om religiøse aktører og mangfoldet innad i religiøse trosretninger og ulike religiøse praksiser. (...) Kommisjonen oppfatter også at det kan mangle arenaer der religiøse aktører og offentlige tjenester kan samhandle.»

STL har strukturer på plass som kan brukes for å videreføre og styrke samhandlingen, og erfaring med å holde kurs og dialogmøter for tros- og livssynssamfunn, kommuner og barnevern. Blant annet har vi god erfaring med prosjektet BRO – barnevern, religion og oppdragelse. BRO handler om å bidra med kompetanse- og kunnskapsheving for ansatte i barnevernet, for familier med et aktivt tros- /livssynsliv som kommer i kontakt med barnevernet, for ledere og nøkkelpersoner i religiøse miljøer og for fosterforeldre og potensielle fosterforeldre. BRO finansieres av Bufdir, og arbeidet er blitt tatt godt imot både i vårt prosjekt, og som del av kompetansehevingsprogrammet VID vitenskapelige høyskole tilbyr barnevernet på oppdrag fra Bufdir. Kursene kan enkelt overføres til politi, offentlige ansatte, politikere og andre.

Rasisme og diskriminering

Meldingen til Stortinget tar opp en rekke utfordringer med rasisme og diskriminering. Det kan, som regjeringen skriver, være en barriere for deltakelse og hindrer gode levekår og god helse, deltakelse i arbeidslivet og utbytte av skolegang. Fordommer, diskriminering og hets på bakgrunn av tro- og livssyn er bekymringsverdig og i strid både med menneskerettighetene, norsk lov og visjonen om det livssynsåpne samfunnet.

Regjeringen skriver at de vil følge opp tiltakene i *Handlingsplan mot rasisme og diskriminering*, legge fram egne handlingsplaner mot samehets, antisemittisme og diskriminering av og hat mot muslimer, og videreutvikle forskning og kunnskap om hvordan bekjempe rasisme og etnisk diskriminering. Dette er gode tiltak som vi ønsker velkommen. Samtidig er det viktig at det med disse handlingsplanene følger konkrete og målrettede tiltak og ressurser for å gjennomføre dem, og at tiltakene blir utarbeidet sammen med gruppene de omhandler.

Også *Handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023--2026)* blir nevnt i meldingen. Handlingsplanen består av en rekke tiltak for å sikre skeives rettigheter. STL svarer ut fire av disse tiltakene som handler om skeive med minoritetsbakgrunn og skeive i religiøse samfunn. STL har lagt til rette for dialog mellom tros- og livssynsledere, lhbt+-organisasjoner og organisasjoner for skeive religiøse om utfordringer som skeive opplever i tros- og livssynssamfunn. Det vi opplever igjen og igjen, er at de som deltar i dialog (1) får fordommer brutt, (2) får bedre relasjoner til, og romsligere holdninger overfor både individer og grupper utenfor eget samfunn, og (3) får økt motivasjon til å bidra til opplysningsarbeid, samarbeid og inkludering.

Med vennlig hilsen,

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn v/

Trond Enger, styreleder

Niels Fredrik Skarre, konstituert generalsekretær

Stortinget

Postboks 1700 Sentrum

0026 Oslo

postmottak@stortinget.no

Sentralbord: 23 31 30 50

Ansvarlig redaktør: Mona Mortensen Krane

Nettredaktør: Lars Henie Barstad